

dek. A vitakozások tengelyei vallási kérdések. Mária-kongregációk, klerikalizmus, zsidóság tultengese, a szabadkőművesség: ezek azok a témák, a melyek nap-nap után új meg új világi társban folyton megint előkerültek s a melyeknek tárgyalását képviselőház és nagyközönség olyan érdeklődéssel kísérték, mint évek óta alig egy-két kérdést. Ez a hosszú vita, főképen pedig ez a nagy érdeklődés korunk észjárásának igen jellemző tünete. Mind a kettő azt bizonyítja, hogy nincs igazuk azoknak a sopánkodóknak, akik egyre a vallási kérdések erőszakos előráncigálásának vesszőparipáján nyargalásznak; mind a kettő azt mutatja, hogy nincsenek ma kérdések, a melyek ezeknél mélyebben gyökereznének a nemzet lelkében. Az a sok aggodalom, csak négy szemközt hangoztatott panasz, mélyen érzett, de szavakban sokszor kifejezni sem mert fájdalom, mely évtizedek óta gyökeredezett az éleesebben látó keresztény emberek lelkében, most végre-valahára áttört azokon a korlátokon, a melyekkel azokat az álszemérem, a rosszul értelmezett liberálizmus, meg a gyvaság eddig a szóhoz jutástól visszaszorította, de áttörte egyszersmind korlátait a zsidó és szabadkőműves propetencia, uralomvágy és telhetetlenség is s ezeknek a hangfokióktól megszabadult gondolatoknak őszinte hangoztatása által e kultuszvitában a képviselőház csakugyan a nemzet lelkének, vágyainak, törekvéseinek szószólójává vált. Azt bizonyítja ez a vita s azt bizonyítja az elkeseredett hangú keresztény- és zsidóbeszédék fogadtatása, hogy ma már a keresztény társadalomnak nagyobb része is kezdi meglátni a zsidó-szabadkőműves telhetetlenséget s veszedelmét, a zsidó szabadkőművesség pedig elérkezettnek látja az időt a csődös munkából való kitépesre s a mit eddig csak a páholyokban vagy piszkos krajcáros újságaikban mertek hangoztatni, azzal ma már a parlamentben is elő mernek hozakodni. A harcsternek ezt a tisz-

tulását keresztény katolikus szempontlól csak a legnagyobb örömmel fogadhatjuk. Sőtétben bujkáló, homályos körvonala, inkább csak gyantított s mindig eltagadható ellenfelek helyett most már határozott és nyílt munkára kényszerített ellenség áll velünk szemben, a kiről e kultuszvita azt is kimutatta, hogy mi faj neki, mitől fel, mitől remélhető elpusztulása. Az öntudatos szervekedéstől, társadalmunknak keresztény életre való nevelésétől, a keresztény gondolkodásnak általánossá tételétől, a kongregációktól. E kultuszvita felfedte szervekedésünk, kongregációink hatásának titkait is. Erősek, hatékonyak lesznek azok mindaddig, amíg csakugyan a mindennapi élet kereszténnyé tételére törekednek s nem kapaszkodhatik munkájukba semmiféle külső hatalom, vagy állami gáncoskodás, míg ennél a kereszténnyé tételnél, ennél a hatásra törekvésnél elsősorban csak magunkra, a mi embereinkre gondolunk. Erőt és hatalmat csak a mindennapi élet keresztényi tiszteletétől remélhetünk, mert nem faj az Kelemen Samunak, vagy Váradi Zsigmondnak és sok ezer törtető új honfoglaló társunknak, ha mi akár naponta is összefövünk a szentek életének olvasgatására s ettől még a keresztény társadalom bajai sem enyhülnek — hiszen megtették ezt a francia katolikusok is —, de igen is erős, hatalmas lesz az a katolikus szervekedés, az a kongregáció, ha hitbuzgalmi tevékenysége által mindennapi életünkbe is belekapcsolódik a katolikus gondolkodásnak és a keresztény érdekeknek léptenyomon való felkarolása, minden erőnkől történő megvédelmezése. S nem avatkozhatik be munkánkba az állam, a hatalom, ha mi gondosan elkerüljük az ellenfélnek még csak emlegetését is. Nem az ellenfél gyűlöletét, hanem a keresztény világnézet képviselőinek határozott támogatását kell ajánlanunk; nem mások jogai-

nak elkobzására, hanem a magunkéiak törhetetlen védelmére kell buzdítanunk; szervezeteink, kongregációink ne ostromgépek, hanem a folyamok medrét tisztogató, szemetet, akadályokat félrelökő, haladást és mozgást biztosító tisztító kotrógépekhez hasonló instrumentumai legyenek a modern társadalomnak. A most folyó kultuszvita bebizonyította a kath. szervezede s a kongregációk jelentőségét s megmutatta a haladás azon irányát is, amelyben e szervezeteknek haladniuk kell, hogy sikert érjenek el. Kétszer-kettő — négy bizonyosságává tette, hogy a magyar társadalom jobb része ábilja a kongregációkat és azok hatását, a zsidó-szabadkőműves rész törekvései pedig elodázhatalatlan nemzeti munkává teszik e hatásnak nemzeti életünk minden terén való elődezését.

LEVÉL.

Főtisztelendő Szerkesztő úr!

Úgy tudom, hogy hivatásánál fogva is le szokott járni a városba és mint verbeli szerkesztő (ingyenjegye is van) tudhatja, hogy a szerkesztőnek, pláne ha egyszemélyben riporter is, — nyitott szemekkel, sőt minden érzéke teljes és éber használatával kell a világban forgóldnia, hogy ami le- és kiürni való, azt mind beletegye lapjába. Boecsánat, nem figyelte meg, milyen kedves atjárója van Gyulafehérvárnak az Alsóvárterről a vár felé? Kellemes kis út, hatalmas fákkal önként kinakkozó ligetekkel. Valóságos paradicsomma lehetne alakitani kis fáradsággal. Oh — de ismét boecsánat, — nem tapasztalta néha, mivé lett ez a kis liget? Az illat ott nem virágit, nem is akác-favirága teremti. Olyan illat, amelyet szagnak szoktak nevezni a szó legkellemetlenebb s legszomorúbb értelmében. A szin, oh az nem ked-

nagy tavak a Vöröstó és a Magyarosi-tó. Az előbbi órási szösziklák között fekszik s a Medvetóba ömlik, míg a Magyarosi-tó a Medvetónak kifolyásából veszi a táplálékát. Ezelőtt három évvel a Magyarosi-tó volt az egyenletes (22—26 f.) hőmérséklete miatt a leglátogatottabb fürdő, de mostan a Medvetóhoz pártolt a publikum legnagyobb része.

Ezekkel talán be is fejezhetném eme hozsadalmas soraimot, mindazonáltal úgy e hazai fürdő, mint az ott megforduló fürdőző publikum érdekében egyet-mást szükségesnek látok fel-említeni és pedig legelső sorban a folytonosan hangoztatott drágaságról mondjunk valamit.

A drágaság 1904. évtől veszi kezdetét, mondhatnám, az egész Európában, de különösen nálunk Magyarországon, mikor egyes úgynevezett népboldogítók a munkások elére állva, azokat a folytonos streikolás által a munkabér felemelésével kecsegtették. Tudjuk jól, hogy ezen ágitálásnak mi lett a szomorú eredménye! Az t. i., hogy minden szakmunkás a munkabér kétszeres, sőt háromszoros felemelését követelte, — és a mi csaknem hihetetlen, az aratók egyik-másik helyen csakis felébe akarták az aratást felvállalni. A tulajdonképpeni streikolást 1904-ben a kőművesek kezdték meg Erdélyben. Szovátán éppen akkor, midőn a legtöbb villaépítéshez fogtak az építkezési vállalkozók, kik között voltak olyanok is, akik 9 villa felépítésére köttek szerződést, kiűtött a kőmives streik. 2 kor. 20 fill. volt a streik előtt a napszám, míg a streik után örvendettek a vállalkozók, ha hat koronáért kaphattak munkát. Ugyanezen alkalommal hirdelen felszökött az építkezési anyag ára is, így pld. a téglának ezere 18 koronáról 32—40

koronára. Ilyen körülmények között megbuktak a vállalkozók és boldog volt azon villatulajdonos, aki két annyiért felvehette a villáját, a meny nyiért a szerződést eredetileg megkötötte. Ezen időtől kezdve a kőművesek 5 koronán alól nem dolgoztak, a téglá ezere jelenleg is felszállítással együtt belekerül 40—50 koronába, az épületfa ára szintén emelkedett 27% al. A ki ezeket figyelembe veszi, nem fog azon csodálkozni, ha Szovátán a lakások méregdrágák s ennek dacára is az eladó válna.

A lakást leszámitva a fogyasztási cikkek nemcsak nem drágábbak más fürdők élelmi cikkeinél, hanem még olcsóbbak is valamivel. Ámde ez a drágaságot, a mely ellen az egész Európa felvette a küzdelmet, nem fogja megszüntetni. A drágaságot a munkabér felemelése idézte elő és csak a munkabér leszállítása szüntetheti meg. Világosítsuk meg ezt példakal is. Nemde igaz az, hogy a kőmivesek streikja után bekövetkezett minden állásnál az elégtelenség, a forrongás, a fizetés felemelés követelése és a sokféle streik. Mindenki úgy gondolkozott, hogy, ha az egész napi terhet úgy huzza, mint más, kapjon ő is olyan fizetést, mint más. Így történt, hogy a mezei munka ára is csaknem megkétszereződött, a földbirtokos is kénytelen volt termékeit magasabb áron eladni. Az iparosoknál is analog eset következett be. U. i. fel kellett emelni a streik folytán a segédék fizetését, tehát nekik is az ipari cikkeket drágábban kellett eladni, ha a csaknem megkétszereződött kiadványaikat fedezni akarták. — A bérkocsisok, mézárások a takarmány megráágása folytán és az itt is mutatkozó streik miatt kénytelenek

voltak szintén felemelni a tarifát. Ez magyarázza meg ama szörnyűséges áremelkedést, a mely alatt mostan nyög az egész Európa. 1904. év közepe táján a marhahas kilója 80 fill. volt, mostan pedig kétszer annyi. 1904. év elején a bérkocsi ára 12 korona volt 43 kilométer távolságra való szállításért, jelenleg 28—30 kor. Ha az ember elszörnyűködik eme magas ár felett, csak az a felelet: uram, olcsóbban nem adhatom, nem vihetem, mert drága a marha, drága a koszt, drága a napszám stb. Még az idei dúsnak látszó termés sem szünteti meg e nagy drágaságot, hanem csak mérsékelni fogja ideig-örög.

A Felsőtelepen a lakásviszonyok csak akkor fognak teljesen megjavulni, ha a ma létező 48—50 villa mellé legalább is két annyi épül. A fürdőző publikum ezen igen könnyen segíthetne, ha maga kezdené villákat építeni. Ezen építkezés lehetséges azért, mert a telektulajdonosok, eltérve ama régi merev állasponttól, hogy csak egészben adják el telküket, hajlandók parcellázni és így 150 ölenkint aránylag olcsón jutnak a telekhez és a lakáshoz is. Így az Alsó-Varga-villa mellett legkevesebb 7 villát lehetne építeni, a parcellázók 1200-öl területen. — 150-öl terület egy reá építendő négy szobás villával együtt 6000 koronánál alig kerül többbe. Ha valaki villatulajdonos leszen, legolcsóbban egy szobát bérbé ad napi 3 koronáért, ami megfelel 180 koronának 2 hónapra. A villatulajdonos két szobát a maga számára tartván fenn és két szobát kiadván bérbé 360 koronáért (esetleg 520 K.) maga ingyen jut a lakáshoz, megkapja a lakásba fektetett 6000 korona tőkének a 4%-os kamatját, sőt még nyerdégsé is leszen 110 K.

(Folyt. köv.)

ves virágok színpompája, hanem olyan szín, ami együttjár fentnevezett illattal. Szóval nálunk már előbb vagyunk Pestnél a modern természetesség dolgában. Ott ugyanis még nem ilyen természetesen termelik az illatot.

Ugy hallom, hogy nemzetközi mozgalom indult városunk megtekintése irányában. A cél: egy szemét és piszokkiállítás megtekintése, mely az után öregszerúségben halmozódik s csak akkor mozdul meg onnan lomhán, mikor a záporosó felreossa, akkor nyargal tuskón-bokron keresztül, mikor valami jötevő szél megszéllőzteti. Pokoli gyönyörűség ilyenkor városunkat látni s a kultura haladásán, egyszerűsítésén elmélkedve fölkiáltani: ime egy város, melynek nem kell sem utcseprő, sem fürdő, sem semmi más nevezetesség, hanem amely mindezek helyett saját szeméjében fürdik. Én szeretném azt a szemétförgeteget ilyenkor az illetékes tényezőkre uszítani: hátha mégis megjárnának tőle? Hátha még a vár körül lerakott szemetet is sorakoztatni lehetne?

Nem gondolja-e Szerkesztő úr, hogy ennek az illetékes tényezőnek néhány üdvös proposíciót lehetne tenni, de olyant, amelyet még is kell tenni. Látja, szinte kifejeztem másik nevezetességünket, ami fiakkeres gébeinket. Az már köztudomású, hogy ezek a lovak sem Alagon, sem máshol nem futnának a starttól megszűre, de hát ez hagyjan; utóvégre a fiakkeres ló — fiakkeres ló. De miért nem fiakkeres akkor a kocsi meg a kocsis? Mert a kocsin nincsen a viteldijszabályzatnak (takaróról szó sem lehet) híre-helye sem. S ennek tudatában a kocsis alkudozó cigány. Minden utast úgy csap be, ahogy tud. Rádásul az állomásról — egész éjjel — gyalog kell bekutyagolni Kutya-fehérvárra. Ez nincs annyira rendjén, ahogy gondolnók. Nem lehetne ebben is valami jó proposíciót ajánlani az illetékes tényezőnek?

Én nem merek mást ajánlani, hanem ajánlom magamat.

Bűshazafias tisztelettel

Gyulafehérvár, 1911. jun. 19.

Egy adózító polgár.

U. i. Jövőre írök a koldusokról, aszfaltrol és cigányokról.

*

Főtisztelendő Szerkesztő úr!

Ha van hely b. lapjában s ha méltónak találja alábbi szerény, igénytelen soraimat, úgy igen kérem azok közlését.

Mert nem hagyhatom szó nélkül azt a lelkes, odaadó fáradságot, mellyel a főtiszt. papság a Jézus Szent Szíve ájtatosságot naponként végzi.

S tudom, nemcsak a magam nevében beszélek, hanem így érez velem mindenki, aki ezen kedves ájtatosságon részt vesz, aki a szívhez szóló és Szívhez — Jézus Szent Szívéhez — vezető szt. beszédek nemcsak hallja, hanem meg is hallgatja.

Bár mindennap más és más képezi a kiinduló pontot, de mindeniknek egy a célja: hogy Jézus Szent Szíve és a legméltóságosabb Oltariszentséghez irányítsa elménket, szívünket. És — bátran mondhatom, — a szó megtette hatását. Mert az ember úgy képzeli, úgy érzi a szt. beszédek alatt, mintha az Úr Jézus Szíve csakugyan megnyílnék s a mi szívünk minden érzelmével, bújával, örömeivel oda kívánczok.

Nagy lelki épülésünkre van ez a szt. ájtatosság s csak fájhatjuk, hogy e kedves hónapnak vége felé járunk. S hogy hálánknak bárméni jelét adhassuk, a főtiszt. uraknak egyenként és összesen forró köszönetet mondok szíves fáradozásukért. A hallgatóság nevében

egy jelen levő.

Papi szanatorium.

Az udvarhelyi esperesi kerület papsága mult évi őszi koronagyűlésén — úgy tudom — a főesperes gróf úr kezdeményezésére mozgalmat indított egy papi szanatorium felállítására iránt.

Az erzsébetvárosi esperesi kerület jelen évi tavaszi gyűlésén foglalkozott az indítvánnyal, s elvben egyhangulag szívet-lelékkel csatlakozott hozzá.

Aki látott már nyugdíjban élő papot, vagy gondolt arra, hogy minő helyzetbe juthat, ha majd nyugdíjba kell vonulnia, annak lelkét csak megnyugvás töltheti el, ha a tervbe vett szanatoriumra gondol. Láttam nyugdíjas papot nem egyet — nomina sunt odies — s borzalommal gondoltam arra, hogy egykor nekem is ilyen lehet a sorsom. Rongyos, kopott ruhában, fülledt, dohos levegőjű szobában, bizonytalan színű butorok és agyműek között, goromba, rozindulatú eseléd „gondozása“ mellett tengődött; hogy a táplálkozás, az egészségügyi ruházódás minő lehetett, arra már közvetlen tapasztalatot nem kívántam szerezni; elképzelttem magamnak amugy is.

Az állami vagy magántisztviselő amint nyugdíjba lépett, megszűnt tisztviselő lenni, a régi kötelekből csak az a kis nyugta marad fenn a mivel a hónap 1-én a nyugdíjat felveszi; a pap holtig pap marad; köteles a papi életre, miséhet, gyóntathat, az officium végzés meg épen kötelessége; ezért az elbánásnak vele szemben is másnak kell lenni.

Az udvarhelyi kerület több vonásokban közli a kivitel programját, módozatait is. Látszik rajta, hogy komoly megfontolás után indították utnak az eszmet. Mindamelllett nekem lesz egy pár kritikaszere megjegyzésem s csak arra kérem az illusztris kezdeményezőt, hogy az én és esetleg mások kritikája ne csüggesse lelkesedését; valamint az én tiszteletemet szemelye, s rajongasomat terve iránt nem kisebbítik a terv egyes gyarlóságai.

Az udvarhelyi kerület tervezete a nyugdíjas papok számát átlag 25-re számítja s feltételezi, hogy ebből allandoan 15 en lakoi lesznek a szanatoriumnak. E számítás helyesnek látom, bár úgy szeretném, ha az építendő szanatorium legalább 20 pap számára épülne. A nyugdíj tervbe vett emelésével bizonyára emelkedni fog a nyugdíjasok száma is, s ha mindamelllett a 20 lakás közül egy-egy néha üresen marad, be lehetne fogadni más egyházmegyei papot, sőt azt sem zárnám ki, hogyha az intézmény finansialis érdeke megkívánná, hogy nyugdíjas világi is befogadtassék.

A „szanatorium“ szó ellen komoly kifogásom van; a közhasznalat gyanus értelmet fűz hozzá, mely közel álló fogalmat jelent a Lipótmezővel: talán helyesebb lesz „papi otthon“nak nevezni.

A pénzügyi kérdés a legérzékenyebb oldala az udvarhelyi tervnek; kerületi gyűlésünkön is ez volt az egyhangú nézet. Ugyanis 100 ezer koronát irányzott elő. Ebből kellene alkalmas vidéken alkalmas telket szerezni, felépíteni a 15 vagy 20 pap számára szükséges lakást a melék helyiségekkel együtt. Szükség lesz az eredeti terv szerint 15 lakoszobára a nyugdíjasok; három szobára a három ápoló részére; szükség lesz tágas — legalább három oltáros kápolnára sekrestyével; közös ebédlőre, társalgó szobára a dohányosok és a nem dohányosok részére, konyha, kamra, éléstár, eselédszoba, tágas fűtendő folyosóra és legalább 2—3 holdas kertre. Azonkívül minden szobát be kell rendezni egy-egy szerező, de masszív butorral, valamint a közös

helyiségeket is, a kápolnát oltárokkal s elegendő misemondó ruhákkal. A bebutorozás lehetővé tenné, hogy a nyugdíjba vonuló pap butorait visszahagyná a plebániának, melyből távozik, s ezáltal az új plebános helyzetén könnyítene. Egyike ugyanis a legsúlyosabb anyagi gondoknak a lakás berendezése; itt kezdődik a zizifusi harc az adóssággal és részletfizetéssel, melyből oly kinos a szabadulás.

Az itt részletezett tételek szerint 100 ezer koronával papi otthon építeni teljes lehetetlenség. A papi otthonnak valamelyik kisebb, de kedves fekvésű városban, vagy város mellett kell épülni, mert falú helyen ilyen intézményt fenntartani s a szükségleteket beszerezni teljes lehetetlenség.

Nem tudok elképzelni Erdélyben oly kis várost, melyben három holdas területet szerezni s a fenti részletek szerinti papi otthon lehetne építeni százezer koronából.

Most már az a kérdés, honnan vesszük e rengeteg összeget? A püspök, a káptalan, a státus és az egyházmegyei papság együttve is gyengék ily nagy összeg előteremtéséhez; s a papi otthonon kívül még más égető kérdések is várnak megoldásra. Különbön is egyik legszegényebb egyházmegye tagjai vagyunk. Százezer korona beszerzéséről s annak módozatairól az udvarhelyi terv kimerítően szól. Szerinte a százezer koronát 50 éves törlesztésre adná a nyugdíjintézet 5%-os tőkekamat törlesztéssel. A papi otthonba vonuló papok lakás és teljes ellátásért fizetnének egyenként évi 1200 koronát. Tizenöt lakót véve évi atlagul bejőnne évenként 18 ezer korona; ebből ötezer esik a tőke kölcsön törlesztésére, a fennmaradó 13 ezer koronából kellene fedezni a három ápoló, az intézeti orvos, gyógyszerár, eselédsg fizetését, ebből kellene fedezni a fűtés, világítás, tisztogatás, épületfentartás költségeit és beszerezni az összes nyugdíjasok, ápoló- és eselédsgemelyzet ellátásához szükséges táplaleket.

A másik feltétlenül szükséges 100 ezer koronát szerintem a Fogarasy-alapból lehetne kiszakítani.

Továbbá a papság évenként jövedelem arányos fizetéssel járul a segélyalaphoz, honnan szerényebb javadalmazású papok és kántorok nyernek évenként alamizsnaszerű segélyt. Égő arccal lehet csak arra gondolni, hogy harmadikkal lustrumos tanulás, több évi káplánkodás után felszentelt koldusként 50—60 korona évi segélyt kell könyörögnünk, csak azért, mert a kenyérből nekünk már csak a morzsák jutottak. De hiszem, hogy nincs messze az idő, midőn a morzsák helyett tisztességes szellet kenyeret nyerünk s akkor a segélyalapba befizetett összegek, melyek a jelen évi IV. számú püspöki körlevélben közzé tett kimutatás szerint évenként 3483 koronát tesznek ki, más célra lesznek fordíthatók. Ez az összeg ugyanis egy 70 ezer koronás tőke évi amortizációjának felel meg. E 70 ezer korona tőkével együtt volna 170 ezer K. összeg. A hiányzó 30 ezer koronát a különböző alapokból lehetne kölcsön venni s annak évi 1500 korona törlesztését a papság felemelt hozzájárulásából s a főpásztor kegyes adományából lehetne fedezni.

Vidéket a papi-otthon részére itt Erdélyben, a természet panorámájában könnyű találni, magam is ismerek eleget; legalkalmasabbnak tartom Segesvárt; város és festői szép vidék, egészséges, nem zord, kitűnően vezetett kórháza van, hol allandoan kéznél a gyors orvosi segítség. Különbön ez már részletkérdés.

Ilyen módon képelem, hogy a nyugodt, öreg kor gondolata és tudata a munka és küzdelem hevében több erőt ad.

testi nevelés évről-évre öröndetesen fejlődik, az ifjúság fegyverzettségére halad, ami nagyrészt Bihary tornatanár helyes vezetésének és állandó munkájának az eredménye. A verseny alkalmából az intézet tornaszereire való önkéntes adományokból befolyt 137.98 K.

— **A sétatér pusztulása.** A város kellő közepén bizonyára egy kis tündérbertnek készült a sétatér. A varázslat nem sikerült s ma már személtelrakódó helynél alig lehet egyének tekinteni. A fák pusztulnak s újjakkal nem pótolják. Ritkán söprik, állandóan tele van száguddó papírdarabokkal, mintha valami kiránduló társaság ökörsütést rendezett volna ott, a Vigadó környékéről kiállhatatlan szag árad szét. A vilány holdvilágos éjjeleken kitűnően világít, a holdvilágmentes estéken rablók tamadják meg, ki ide betéved. E hallatlan állapotnak néma szemlelői vagyunk. A városházán túlságosan kifejlődött a könnyen bántódó egyéni érzékenység. A tisztaság és rendszertel iránti érzékenység nem versenyezhet vele. De mégis az Isten szerelméért, ahonnan a város öntözésének üdvös gondolata kipattant, kell ott lenni olyan gondolatnak is, mely kevés költséggel sétatert csinálhat a terből. Az isteni gondviselésre sem lehet mindent ráhagyni. (Beküldetett.)

— **Legényegyleti közgyűlés** volt f. évi június 18-án d. u. 6 órakor az Egyesület helyiségében (Alvincz-utca 15.) következő sorozattal: 1. Elnöki beszámoló. 2. Pénztári jelentés az 1910. évről. 3. Az 1911. év költségvetésének előterjesztése. 4. Könyvtáros jelentése. 5. Aelnök és választmány megválasztása. 6. Indítványok.

— **Évzáró a városi ipariskolánál.** A gyulafehérvári városi iparos és kereskedő tanonciskolánál vasárnap ment végbe az évzáró. A növendékektől előadott szavatelok és búcsúbeszédok után Á v é d J á k ó ny. gimn. igazgató, mint az ipariskola igazgatója tartott szép beszédet a tanulókhöz. Együttal kiosztásra kerültek a miniszter 50 koronás, a városi hatóság, az ipartestület a Glück-féle alap, a Nepbank igen szép pénzbeli jutalmi és kolozsvári keresk. és iparkamara ezüstérem jutalmi. Az ünnepen több tagjával képviseltette magát, úgy szintén az ipartestület is.

— **Választmányi gyűlés.** Az Erdélyegyház-megyei Tanítóegyesületek Szövetségének választmánya jún. 16-án gyűlést tartott. Ezen tárgyalta a Szövetség kötelekébe tartozó egyesületek választásait és az előadásra ajánló tagok nevét tudomásul vette. Együttal intézkedett a tárgyszorozat végleges megállapításáról, az évi jelentés elkészítéséről és mindazon többi teendőkről, melyek a közgyűlés előtt elvégzendők. A tárgyszorozatot lapunk jövő számában fogja hozni.

— **Csiksomlyói lelkigyakorlatok.** Püspök urunk VII. sz. körlevelében közzé teszi a csiksomlyói papi- és tanítói lelkigyakorlatoknak idejét. A papi lelkigyakorlatok kedden, júl. 4-én d. u. 5-kor kezdődnek és júl. 8-án, szombaton reggel érnek véget. Pénteken este 6-kor eucharisztikus papi értekezlet és szentségimádás zárja be a lelkigyakorlatokat. Szombaton reggel a kö-zös szt. áldozás után lesz a misszióegylet gyűlése. A papi és tanítói lelkigyakorlatok közötti időt püspök urunk a borszéki új templom felszentelésére fordítja. Júl. 11-én délelőtt lesz az erdélyi egyházmegyei tanító egyesületek szövetkeztének közgyűlése ugyancsak Csiksomlyón, ennek végével kezdődik a tanítók és tanárok lelkigyakorlata este 5-kor és tart 15-en reggelig. Mind a két lelkigyakorlatra sikerült P. V a r g a István jézustársasági atyát megnyerni, ki tavaly tartotta a tanítók lelkigyakorlatait. R é s János fnevelőintézet igazgató, aki az el-

szállásolás és élelmezésnek nehéz gondját ezuttal magára vállalta, arra kéri a résztvevőket, hogy lev. lapon tudassák vele érkezesüknek nemcsak napját, de óráját is.

— **Eucharisztikus papi értekezlet.** (Csiksomlyón, 1911. júl. 7. d. u. 6.) Nem szabályokkal foglalkozunk ezuttal, hanem az eucharisztikus p a p i e l t e t t e l.

1. A pap szeressen győnni.
2. Látogassa az Eucharisziát.
3. Szeressen győntatni.
4. Ne zárja el a templomot.
5. Legyen a szentségimádáskor vezető és példakép.
6. Az Euch. társulat ajánlása.

— **Érettségi vizsga.** A csikszeredai rkath. főgimnáziumban a szóbeli érettségi vizsga f. hó 12—14. napjain volt, melyen dr. N e t e r d a M o d e s z t miniszteri titkár elnökölt. A státust S o ó G á s p á r ny. főgimn. igazgató képviselte. Tizenkilenc növendék közül jelesen érett 4, jól 3, egyszerűen 10, 2 pedig javítóvizsgára utasított.

— **Népmisszió Óradnán.** H o r v á t h L a j o s és L o b e r Gyula a budapesti misszióház lazarista atyái a pünkösdi ünnepeken június 2—10-éig nyolcnapra terjedő népmissziót tartottak Óradnán. A népies beszédek, a gyönyörű szép ünnepélyek, az Úr Jézus megkérdése a legmúltóságosabb Oltáriszentségben, hódolat a Boldogságos Szűz Máriának és a misszió kereszt megáldása sokáig megmarad és felejtetetlen mely nyomokat hagyott hátra a radnai hívek vallásos lelkében. Szent gyónás és szent áldozásokat 1000-nél többen végeztek el, mi a népmisszió gyönyörű és hatásos eredményét bizonyítja.

— **Búcsú Erzsébetbányán.** Sok időig emlékezetes ünnep folyt le június 11-én, Szentháromság napján, Erzsébetbányán. E napon van ugyanis e bányaközségben a búcsú és a banya nevenapja, mely az isteni Gondviselés oltalma alá van helyezve. Szombaton este a banya bejárata káprázatos fényben uszott, mely idő alatt a helyi bányász-zenekar vallásos és hazafias dalokat adott elő. Vasárnap 10 órakor kezdődött az isteni tisztelet, mely S z e k e r e s J á n o s alsókapniki lelkész gyönyörű, szivreható és tanulságos szentbeszédjével kezdődött. Regi hieveihez szólott az igazi jó lelkipasztor önzetlen szeretetével. Örömmel állapította meg, hogy azok az elvek, melyeknek hitegetése neki oly sok küzdelmébe kerültek, hála az isteni gondviselésnek mégis csak jó földbe estek, s nemcsak kikeltek, hanem az ő nagy öröme most már „Erzsébetbánya virágzik.“ A szentmisét a helyi lelkész mutatta be, ugyancsak az alsókapniki lelkész és a helyi gr. kath. lelkész S i m o n J á n o s segédkezdése mellett. A munkás bányásznap, a hivatali fő- és altisztek élén példás buzgalommal vett részt a búcsú kegyelemteljes ünneplésében.

— **A kerelőszentpáli róm. kath. elemi iskola** a helybeli plebános elnökele alatt, Gróf H a l l e r Györgyné, szül. Gróf B e t h l e n Ilona és családja, továbbá szép számú szülők jelenlétében folyó évi június 7-én d. e. és d. u. tartotta meg az évvégi vizsgálatot. A grófné mindkét csoport vizsgálatán megjelent és nagy figyelemmel, érdeklődéssel kísérte a tanulók ügyes feleleteit. A vizsgálatok után magas megelégedését nemcsak szóval fejezte ki, — tulajdonítván a jó eredményt a tanulók szorgalmának, de leginkább a tanítók lelkiismeretes munkájának, ügybuzgóságának, hanem tettel is, amennyiben jutalomkönyvek bevásárlására és a tanulók közötti kiosztásra 40 koronát ajánlott fel. A tantestület Öméltóságának az iskola iránt

tanúsított magas érdeklődéséért e helyen is hálas köszönetet mond.

— **A nagyenyedi függetlenségi és 48-as kör** 1911. június 18-án delutáni sétatérhangversenyyel kapcsolatosan a sétatér tánchelyiségében műsoros táncestélyt rendezett; delután 4 órától kezdve A r a d i János zenekara játszott a sétatéren.

— **Üdülőhelyek a Székelyföldön.** A marosvásárhelyi székelytársaság által a Székelyföld több mint 20 egészséges helyén berendezett üdülő helyről szóló ismertetést ez év tavaszán oly nagy tömegben kérték, hogy újult kiadás szerkesztése vált szükségessé, amely a napokban már el is hagyta a sajtót. Tanítóknak, tanítónőknek és szerényebb díjazású hivatalnokoknak ingyen küldi meg S z e n t g y ö r g y i Dénes a társaság titkára Maros-Vásárhelyen.

— **Havasí furdó.** Radnaborberek kir. kincstári gyógyfurdóiban, mely vérszegényeknek, idegeseknek, sápkórosoknak, neurasteniásoknak kitűnő szénasavas vastartalmú vize, ösfenyű környezete és illatos ozondu pormentes havasi levegőjénél fogva páratlan gyógyhatású a szezon június 20-án veszi kezdetét és tart szeptember 15-éig. A furdót, melybe a kir. kincstár a múlt évben is nagy befektetéssel lényeges ujításokat végzett, Óradna és vidéke fogyasztási szövetkezet tartja hasznbérben — mely gondoskodik a vendégek mérsékelt ár mellett való kényelmes elhelyezéséről és olcsó és előzékeny kiszolgálásáról. Furdóvendégek és misző papoknak kápolna áll rendelkezésre, melyben a szentmisék vasárnap 11—12. és hétköznapokon 9—10 órakor vannak.

— **Alapítási tervzet.** Alulírottak Kolozsvárt „Erdélyi kereskedelmi és automobil forgalmi részvénytársaság“ cég alatt 30 évi időtartamra részvénytársaságot alapítunk. A társaság célja Erdélyben a személy és teher automobil fuvarozás lebonyolítása. Kolozsvárt automobil garage, javítóműhely és szerraktár létesítése. Automobil, motor és egyéb gépek adásvétele, illetve közvetítése. Gyárak és kereskedelmi cégek képvisellete. Export, import. A társaság alapitójét 100.000 koronában állapítjuk meg, mely 500 drb. egyenként 200 korona névértékű bemutatóra szóló részvényből áll. Ezen alapitók az üzem növekedésével szükségserint fog emeltetni. A jegyzet részvények 10%-át a részvényjegyzés alkalmával, további 20%-ot 1911. június 25-ig a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Erdélyrészi Fiókjához kell befizetni. A fennmaradó 70% befizetésének határidejét az alakuló közgyűlés fogja megállapítani. Részenyvalírási izek a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank Erdélyrészi Fiókosztályánál vannak letéve és ott a részvényjegyzés a hivatalos órák alatt eszközölhető. Az aláírások zároideje 1911. évi június hó 25-ének delután 1 órája. Tuljegyés esetén az alapitók a jegyzet részvényeket tetszésük szerint redukálhatják. Az alapítási munkálatokért és készíadások megtérítése fejében e munkákat végző Dr. Csiki Ferenc és Frey A. Gyula 6000 korona jutalomban részesülnek. Az igazgatóságot a három első évre az alapitók fogják kinevezni. Az alakítandó részvénytársaságra vonatkozó mindennemű közlemény az összes kolozsvári lapokban közzé fog tételni. Kolozsvárt, 1911. június hó 15. Gróf Kornis Károly es. és kir. kamarás, nagybirtokos. Czell Vilmos nagybirtokos. Gróf Teleki László nagybirtokos. Gróf Wass Jenő nagybirtokos. Dr. Csiki Ferenc a Magv. Lesz. és Pénzv. Bank tisztviselője. Gróf Bethlen Balázs Szolnokdobokavm. főispánja. Fejérváry Jenő Besztercenaszódvm. főispánja. Br. Bánffy Albert, nagybirtokos. Lovag Montbach Sándor nagybirtokos. Dr. Óvári Elemér Kolozsvár sz. kir. város főügyesze. Frey A. Gyula.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* A szabadkőművesség nemzeti veszedelem. H u s z á r Károly, sárvári országgyűlési képviselő minden tekintetben közérdekű röpiratot adott ki ezen címen, mely a szabadkőművesség ellen irányult celtudatos felvilágosító munkának jó szolgálatokat fog tenni. Ez a tartalmas füzet közéleti problémáink egyik legaktualisabbjával foglalkozik, mert hiszen napjainkban már számos politikus és a katolikus mellett sok más vallású vezető egyeniség vette fel a harcot a szabadkőművesség ellen. Epen azért ez a röpirat valóban aktualis és időszerű s amellett igen praktikus, mert a szabadkőművességről való legfontosabb és alapvető tudnivalókat tartalmazza rövid foglatban. Megismerkedünk a szabadkőművesség számbeli erejével hazánkban és a külföldön, majd keletkezésének történetével, az általuk szított forradalmakkal, a zsidóknak a páholyokba való tódulásával, a szabadkőműves fogadalommal. De mindenesetre egyike a legérdekesebb részeknek az, ahol a hivatalos szabadkőműves lapokból merített idézetekkel bebizonyítva látjuk azt, hogy a szabadkőművesség államveszélyes, keresztényellenes, forradalmi, antidinasztikus szövetség. Veszedelemes az is, hogy újabb nemzetiségi páholyok alakítására is törekszik a szabadkőművesség. A „Hungária“ páholy határozatai maguk is igazolják, hogy ezek a hazafiasabb testvérek milyen veszedelmet látnak a többiek működésében. Ennek a nemzetközi szervezetnek illetéktelen befolyása van a magyar törvényhozásra, mert nem a fontos nemzeti érdek, hanem a nemzeti világitóda irányítja működését. Fontos és értékes érvek foglaltatnak tehát ebben a röpiratban a páholyok aknamunkája ellen. Méltó tehát és ajánlatos, hogy katolikus egyesületeink vezetői tömegesen terjesszék ezt a füzetet, ami annál könnyebb, mert a szerző a pénz előleges beküldése mellett ilyen rendelésenként 40% os árkedvezményt ad. Egyes füzet ára 1 korona. Megrendelhető: a K a t h o l i k u s N é p s z ö v e t s é g n é l B u d a p e s t, F e r e n c i e k t e r e 7. s z á m.

* Buzárovits Gusztáv kiadásában Esztergomban éppen most jelent meg: Alexovics Vazul *Ünnepnapjainak prédikációi*. A magyar kath. egyház újabb történetében alig van férfi, akinek egyházi szónoklatai oly nagy hatást gyakoroltak volna halgatóira, mint Alexovics Vazul pálosrendi szerzetes, a XVIII. század végének e híres magyar szónoka, akiről olvassuk, hogy az egyetemi ifjúság annyira szerette, hogy kora elhunyt fölötti fájalmát három havi gyászal tanusította. Szentbeszédei, amelyeket mindig nagy gondal dolgozott ki, 1807. óta, amikor második kiadásban megjelentek, már csak elvétve a könyvtárakban láthatók, antiquárius könyvkeresés uton is alig lehet hozzájuk jutni. Úgy véljük tehát, hogy szolgálatot teszünk vele a magyar kath. papságnak, amikor szentbeszédeinek első köteteit, mely 28 ünnepi beszéddel tartalmaz, egy század leteltével újból közrehozzuk. Dicsőre, magasztalásra nem szorulnak. Aki belőlük egyet olvasott, tudja, hogy e szentbeszédek anyaga úgy, mint feldolgozása a legfokozottabb igényeket is kielégíti. A derék paulinus atya kitűnő dogmatikus és elsőrendű moralista volt. Ezt aztán beszédeiben annyira ügyesen tudja érvényesíteni, hogy bár régi igazságokat olvasunk, mindig új gondolatokat találunk prédikációiban. Most a kultuszvita alkalmával is tapasztalhatunk, mennyire igaz van a jó páternek, midőn így szól: „Valaki most egy kis

ésszel bír, azt a vallás ellen fordítja; valaki most nyelvével pendítheti, azt a vallás ellen fordítja, valaki most tollat foghat a kezébe, azt a vallás ellen fordítja“. Pedig már több mint 100 esztendő választ el tőle bennünket. Igen sikerült dialektikai fogásokkal hallgattatja el a hit ellenségeit. Szellemes megjegyzései, zamatos nyelve, beszédeinek kedves tartalma csak ajánlhatják a művet. A 392 nagy Sadrétű oldalra terjedő kötet ára füzve 4 korona, kötve 5 kor. 20 fillér. Megrendelhető Luzárovits Gusztáv könyvkiadónál Esztergomban.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

A tanítószág legközelebbi programja.*

Ha szettektünk társadalmi és egyházi életünkben, azt vesszük észre, hogy mindezekben oly kérdések és már-már ellenállhatatlanná vált mozgalmak uralkodnak, melyek elől senki el nem zárkozhat; melyek hazánk minden egységét, minden nemes célt, törekvő társulatát gyökereiben érdeklék s kell, hogy érdekeljék. Az egymás iránti kölcsönös őszinte tisztelet csökkenése, a faji szeretet hidegülése és nemzetközivé válása s a mindezen bajoknak egyedüli ellenszere s tehát az emberiség jelen és jövő boldogságát kizárólag egyedül eszközölő mely és igaz vallásosság lazulása mind oly jelenségek, melyeknek teljes aggodalomban kell bennünket tartaniok.

Önkénytelenül felmerül mindnyajukban a kérdés: mi rontotta meg annyira közönségünket? Én nem fejtetem, hisz mindnyájan ismerik az okokat. Én csak megállapítom a teny, hogy az álhumánizmus áljegyében haladó mai kor a szeretet, megértés és jószág helyébe az érdeket, az önzést és az aranyborjút ültette. Jezus tanításától elpártolt az őszön követéséhez, minek elmaradhatatlan következményei lettek azok a szociális bajok, melyek már szintezinte agyon nyomnak bennünket s hogy egyre terjed a mindenirányú szabadság olyan felfogása, mely mellett szabadá lesz minden erő, mely szétzilálja a társadalmat és feloszlatja ügyeiksz kergetni az egyházat s egyre több akadállyal áll szemközt minden nemesebb erő, mely egészséges vérkeringést vihetne bele a társadalomba s így fenntarthatná az állam belső rendjét.

Az erkölcsi és vallási érzék állandó hanyatlása az oka, hogy korunk a más világ minden reménye nélkül csak egy vezérelvet ismer: az önerdeket; a kötelességnek pedig csak egy nemet: a bervagyat. Pedig ez a világ mai szellemével nem csillapítható, ki nem elégíthető, a társadalmi békés rend helyre nem állítható, bár céljaik elérésére és védelmére építsék a kolosszális börtönöket, vagy emeljék a katonai létszámot. Mindezek nem érnek semmit. Hiába állítanak akár minden ember melle egy fegyveres katonát, mert ha az említeni szokásos „kis bír“ alszik, vagy tán el is távozott az ember szíve rejtekéből, nem képes egy egész armádia az embereket az erkölcsnek útján s tehát a boldogulás ösvényén megtartani. Nem tudják a minden régi intézményt és sarkigazságot neveltségessé tenni, igyekvő világtudósok megdönteni, hogy „minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma megdő és rabigába görnyed“. Ellenkezőleg! a legkisebb üdvös eredmény reménye nélkül a hadügyi nagy kiadásokkal felemésztetik az ország

1) Kovács Pongrác elnök megnyitotta a marosi esp. ker. tanítóegyesület apr. 27-iki gyűlésén.

azon anyagi ereje, melyből a hazának hasznos polgárokat nevelni igyekvő népnevelők kellene, hogy részesüljenek, kik a tisztességesen végzett hasznos munkáért még csak a megélhetés néhez gondjaitól sem mentesek.

Egyházunknak és hazának vagyunk munkásai, de amidőn a munkások tiszteletdíjáról van szó, akkor már egyik a másikra veti a jutalmazás kötelezettségét. Így vagyunk nemcsak fizetésünk, hanem lakásügyünkre nézve is. A tanítószág ez irányú jogos panaszát a tárgysorozatunk egy későbbi pontjában tárgyalni fogjuk. És most azt megelőzőleg arra hívom fel karitásain figyelmét, hogy amidőn kenyeret kérünk, ugyanakkor a munkától sem szabad húzódozunk, vagy azt napszámszerűleg végeztünk s nemcsak az alapismeretek tudományában kell megerősíteni népünket, amint azt az úgynevezett szabadgondolköző tanítószágaink teszik, hanem a társadalom békés fenntartásával anyagi és erkölcsi boldogulását is munkálni, előmozdítani egyik legfőbb kötelességünk. Mert azt ne mondja senki, hogy az erkölcs és belső vallásosságot nélkülözve egyébként a művelődés magasfokán álló nemzetek boldogok tudnak lenni. Hisz ezt a görögök és rómaiak példája eléggé bizonyítja. Vagy ha ezt őskorbelinek találják, itt van előttünk a hajdan hatalmas francia nemzet. Hisz ezt a görögök és rómaiak példája eléggé bizonyítja. Vagy ha ezt őskorbelinek találják, itt van előttünk a hajdan hatalmas francia nemzet. Hát nem vezető nép volt a vén Európában? Tanítottak ők is, de az Isten kizárásával. És ki ne ismerné most ennek az országnak szánalmas állapotát? Azt s mondja senki, hogy a hit dolga csak a pap kötelessége, mert ez annyi volna, mintha egészségemet úgy akarnám fenntartani, hogy a szájjammal eszem, de a gyomrot nem kényszerítem az emésztésre. A mily világos, hogy így az egészség fenn nem tartható; ep oly bizonyos, hogy a hit igazságainak csak pusztán hirdetésével sem lehetett boldog államot alkotó nemzeteket nevelni, mert a szó elrepül s csak a példa hogy maradó nyomot az ember lelkében.

Ily irányú együttes munkára hívom fel mindnyajuk figyelmét. Hála Istennek, az együttes tevékenység általánosságban nem is lehet panasza, de fájdalom akadnak olyanok is, kik a római nép „panem et circenses“ mottóját vallják s a kántortanítószággal járó kötelemeiket nyúgnak tartják. Pedig ep nekünk katolikus tanítóknak nem szabad a legkevésbé se Mesterünk az Úr Jezus elveitől eltérnünk s mint neptanítóknak példánkunk is kell hassunk népünkre a Krisztus követésében s még csak a gyanú árnyékát se szabad magunkra vonnunk ama panaszoknak, hogy még az Isten 3-ik és anyaszentegyházunk 2-ik parancsának is eleget nem teszünk.

Érzem állításom nehéz súlyát, de sajnos tapasztalataim kényszerítettek ezek kimondására s egyedüli célom volt és óhajom volna, hogy feltámadva a közömbösség sirjából, ne akadna senki közöttünk, ki a betöltött állásától várja megbecsülését, hanem a becsúgyal végzett magasztos hivatásunk glóriája övezzen mindnyajunkat, hogy így dicsőséget szerezve állásunknak, a méltányosság igaz fenyé hassa át úgynevezett intéző felettes hatóságainkat is. Így fogunk egy hathatós pártfogót nyerni kérésünk mellé.

És itt nem mulasztatom el, hogy a főtisztelendő papságot is ne kérjem arra a distinkción, mely a kath. tanítószág zöme és azon ziveteles személyek között van, mely Bertalan Vincének az „Alkotmány“-ban helytelenül általánosított cikkét sugalmazta. Az ily és ehhez hasonló méltatlan sértések nem összekapcsolók, ellenkezőleg szétválasztó éket képeznek a szent

cél érdekében együtt működők között is. És elég kislelküségre vall mindazoknak eljárása is, kik azért, mert csak tanítók vagyunk, többre becsülnek nálunknál sokszor egy tisztességtelen multú és ép ezen az úton összeharagosított vagyunk folytán nagy garral megjelenő egyéneket. Amidőn Bertalan úrnak általánosított sértését egyesületünk nevében határozottan visszautasítottam, egyben figyelmeztetem őt ama természeti igazságra, hogy még a napnak is vannak feltjai s halgatagul cselekszik, ki ezért az egész napot elhomályosítani igyekszik.

A katolikus tanítósg mindig azon az úton haladott és halad, melyet Krisztus oly jól megalapozott s melyen haladva egykor oly megelégedettek tudtunk lenni.

Jelen és jövő bajaink elhárítására most is az a legbiztosabb mód, ha magunkat és népünket Krisztus tanainak oltalma alá helyezzük, minden minden bajra gyógyítólag hat; minden elmeben igaz világosságot nyújt s társadalmi fennállásunknak szilárd alapot ad.

A katolikus egyház erkölcsi álláspontja az a mód, mely szabadulást ígér az alakoskodásban kimerült és elesüggedt lelkeknek. Mindezeket megtaláljuk a hit erejében az örök igazságok fényességével. Térjen hát vissza a keresztény erkölcsök uralma s az anyagi és erkölcsi romlások tönkjéből nyomban új életre támadunk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Level a Szerkesztőhöz. A most küldött jönni fog. Tehát az „írka firkára” azt üzenem, hogy „mélto a papirkosárra.”

Papi otthonegyesület. Sorát ejtem — csak türelem. Csiksomlyó. Későn jött — jövőre.

Nagyszében. Lekészt — gyorsabban kell ilyen dolgot beküldeni.

Reakció. Eltekintve attól, hogy a katolikusokat a világ legtértelmebb hársány-(más szóval birka)nyájának nevezi, az egész újszólván elejétől végig üres fenyegetés. Quos ego...! Majd adok én nektek! — Jobbat kérünk.

Ima. Vihar után. Ezuttal nem váltak be. A nyelvbeli kifejezés hársány sem tud alkalmazkodni a gondolathoz. Rímusérzéke fejletlen.

Budapest. Ha másokat tévedésük miatt oktatni akarunk, szükséges, hogy magunk ugyan olyan tévedésbe ne essünk. Ön pedig így járt. Az illető cikkirő egy véleményét — és hozzátesszük nagyon probabillis véleményét — bebizonyított igazság gyanánt hirdet. Ön ugyanazt teszi, az ellenkező véleménnyel. Az illető cikkben volt egy-két erősebb kifejezés — Ön cikkében — mint saját maga is beismeri — már támad. És ennek a támadásnak — gondoljon csak jól utána — pozitív haszna úgysem lenne. Mi pedig azért szeretünk dolgozni, hogy használjunk. Udv.

Csikó mese. Megjött. Köszönet.

X. Az ön cikke olvasásakor eszünkbe jutott ez az adoma:

X. fővárosi ügyvéd mesélte el. A napokban elment a borbélyához. Épp be akar lépni az ajtón, amikor az hirtelen és hevesen kinyílik és egy ember röpl ki rajta. A szó legszorosabb értelmében kiröplött és teste nyomán még egy kinyuló láb-szár ruganyosan szilnetje látszik.

Az ügyvéd meglepetten kéri a borbélytól. — Mi történt? — Kirugtam azt a gazembert! — felelte nagyon dühösen a derek fodrászművész.

Az ügyvéd szigorúan rázta a fejét: — Hogyan? Ön kedves Dudák mester; ön, aki mindig olyan udvarias szokott lenni?

— Most az egyszer muszáj volt. Képzélje, ügyvéd ur, az az ember bejött a boltomba és elkezdte szidni a zsidókat. Mondtam neki, már hogy tehet ilyet, hisz a zsidó épp olyan ember, mint a keresztény. Sőt az én vendégeim nagyrészt zsidók és kiváló uriemberek. De ő csak tovább szidta. Mondtam neki:

— Kérem, uram, megtiltom önnek, hogy igazi zsentlmeneket szidjon.

Mire ő így felel: — Biztosan maga is zsidó.

— Na már erre a sértésre kénytelen voltam kirugni. — Pont.

Közgazdaság.

Erdélyi gazdák romániai tanulmányútja. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a folyó évi július 2-ától 10-éig terjedő idő alatt, gazdasági tanulmányútat rendez a szomszéd Romania területére. A tanulmányút célja: a szomszéd állam köz- és mezőgazdasági viszonyainak megismerése és esetleg direkt összeköttetések létesítése a két állam mezőgazdái között. A tanulmány kirandulás programját — előzetesen kifejezett igényeinkhez képest — a romániai földművelésügyi miniszterium volt szíves összeállítani és egyben a legmesszebbmenő szíves látásról és szakszerű kalauzólásról biztosította a kiranduló társaságot. A román államvasutakon féljegy kedvezményt eszközölt ki és már Predealról kezdődőleg kiváló szakembereket rendelt ki a társaság állandó kalauzólása céljából. A kirandulás összesen: 20 erdélyrészi gazda vehet részt.

TUDOMÁSUL.

Semmiféle hirdetési vállalattal összeköttetésben nem vagyunk, a hirdetni szándékozó cégek egyenesen a punk kiadóhivatalához forduljanak. ■■■■■■■■■

TUDOMÁSUL.

Oda

Budapest keleti p. u.—Arad—Tövis.

Vissza

Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Tvszsz.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.
602	608	612	604	610	614	645	609*	611	601	607*	603
I.—II.	I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.	I.—II.
12 ³²	4 ⁰⁴	11 ¹⁵	7 ⁰⁸	6 ³²	—	ind	8 ⁵²	4 ³⁵	8 ⁰⁸	10 ⁵⁰	4 ⁰³
—	4 ¹⁵	11 ³²	—	6 ⁴³	—	Arad (156, 158)	8 ⁴⁰	4 ²²	—	10 ²⁸	—
—	4 ²⁴	11 ⁴⁵	—	6 ⁵⁴	—	Óthalom	8 ²⁹	4 ⁰⁵	—	10 ²⁵	—
—	4 ³⁷	12 ⁰¹	—	7 ⁰⁵	—	Maroscsésér	8 ¹⁸	3 ⁵¹	—	10 ¹⁴	—
—	—	—	—	—	—	Györök-Ménés	—	3 ⁴¹	—	—	—
—	4 ⁴⁸	12 ¹⁵	—	7 ¹⁷	—	Ópálos megálló	—	3 ⁴¹	—	—	—
—	4 ⁵³	—	—	7 ²²	—	Ópálos	8 ⁰³	3 ³⁴	—	10 ⁰³	—
1 ⁰⁶	5 ⁰¹	12 ²⁸	7 ⁴⁵	7 ²⁹	—	Radnabarczka 19. sz. őrház	7 ⁵⁵	3 ²⁵	7 ³⁰	9 ⁵²	—
—	5 ²⁶	12 ⁵³	—	7 ⁴⁶	—	Máriaradna (164)	7 ⁴⁸	3 ¹⁶	—	9 ⁴⁴	3 ²²
—	5 ⁴²	1 ⁰⁸	—	7 ⁵⁶	—	Milova Odvas	7 ²¹	2 ⁵⁵	—	9 ²⁵	—
—	5 ⁵¹	—	—	8 ⁰²	—	Konop.	7 ¹⁸	2 ⁴³	—	9 ¹⁵	—
—	6 ⁰⁵	1 ²⁸	8 ¹⁷	8 ⁰²	—	Nádastelep	7 ¹⁰	2 ³⁴	—	9 ⁰⁶	—
—	6 ¹³	—	—	8 ¹²	—	Marosborsa	7 ⁰²	2 ²⁵	—	8 ⁵⁵	2 ⁵⁷
—	6 ¹⁹	1 ⁴⁰	—	8 ²¹	—	Maroskapronca 41. sz. őrház	—	2 ¹⁷	—	—	—
—	6 ⁴⁰	1 ⁵⁹	—	8 ³⁶	—	Bátyfalva	6 ⁵²	2 ¹¹	—	8 ⁴⁸	—
—	6 ⁴⁶	—	—	8 ⁴²	—	Tótvarad	6 ³⁹	1 ⁵⁸	—	8 ³⁵	—
2 ⁰¹	7 ⁰¹	2 ³⁰	8 ⁵³	8 ⁵⁵	—	Tótvarad megálló 51. sz. őrház	6 ³¹	1 ⁴⁸	—	8 ²⁶	—
—	7 ¹⁹	2 ⁵⁴	—	9 ¹¹	—	Soborsin	6 ²³	1 ³⁹	6 ²⁸	8 ¹⁷	2 ³¹
2 ¹⁹	7 ²⁸	3 ⁰⁷	9 ¹⁴	9 ²⁰	—	Iltó 80. sz. őrház	5 ⁵⁸	1 ¹⁷	—	7 ⁵²	—
—	7 ³⁹	3 ²⁶	—	9 ³¹	—	Zám	5 ⁵⁰	1 ⁰³	6 ⁰⁰	7 ⁴⁴	2 ⁰¹
—	7 ⁵²	3 ⁴⁴	—	9 ⁴⁴	—	Burzuk 72. sz. őrház	5 ³⁷	1 ²⁵⁰	—	7 ³¹	—
—	8 ⁰⁰	3 ⁵⁶	9 ³⁸	9 ⁵²	—	Guraszáda	5 ²⁴	1 ²³⁷	—	7 ¹⁹	—
3 ⁰⁷	8 ¹⁷	4 ²³	—	10 ⁰⁶	—	Marosillye (193)	5 ¹⁵	1 ²²⁸	5 ³⁶	7 ¹¹	1 ²⁸
—	8 ²⁶	4 ³⁶	—	10 ¹⁵	—	Marosbrettye 84. sz. őrház	5 ⁰³	—	—	6 ⁵⁸	—
—	8 ³⁵	4 ⁴⁹	—	10 ²⁴	—	Branyicska	4 ⁵⁵	1 ²⁰⁷	—	6 ⁵⁰	—
3 ¹⁸	8 ⁴⁹	5 ⁰⁹	10 ⁰⁷	10 ³⁹	—	Marosnémeti 92. sz. őrház	4 ⁴⁵	—	—	6 ⁴⁰	—
—	9 ⁰²	5 ³¹	10 ¹⁹	10 ⁵²	—	Déva	4 ³⁵	1 ¹⁴⁶	5 ⁰⁸	6 ²⁹	1 ⁰⁸
—	9 ²⁹	6 ¹⁴	—	—	—	Piski (159, 160)	4 ²¹	1 ¹²⁹	4 ⁵⁵	6 ¹⁵	1 ²⁵⁵
—	9 ⁴⁸	6 ³⁰	10 ⁵⁵	11 ³⁴	—	Tordos 107. sz. őrház	—	1 ¹⁰⁷	—	5 ⁴⁶	—
—	9 ⁵⁴	6 ³⁸	—	11 ⁴³	—	Szászváros	3 ⁴³	1 ⁰⁵⁴	4 ²⁰	5 ³³	1 ²¹⁸
—	10 ⁰²	6 ⁴⁸	—	11 ⁵⁰	—	Romosz-Algyógyfürdő 114. sz. őrh.	—	1 ⁰²⁸	—	5 ²³	—
3 ³⁸	10 ⁰⁸	6 ⁵⁵	11 ¹⁰	11 ⁵⁵	—	Bencencz 117. sz. őrház	—	1 ⁰¹⁹	—	5 ¹⁵	—
—	10 ²⁰	7 ⁰⁸	—	12 ⁰⁸	—	Alkenyér (161)	—	1 ⁰¹²	—	5 ⁰⁹	11 ⁵⁸
—	10 ³²	7 ²³	11 ²⁶	12 ²⁰	—	Tartaria 123. sz. őrház	—	3 ⁰⁷	9 ⁵⁷	4 ⁵⁹	—
4 ¹⁵	10 ⁵³	7 ⁴¹	11 ³⁹	12 ⁵⁹	—	Alvincz (143)	—	2 ⁵⁴	9 ⁴⁴	4 ⁴⁸	11 ⁴²
—	11 ⁰²	7 ⁴⁶	11 ⁴⁰	12 ⁴⁰	—	Gyulafehérvár (162)	—	2 ⁵⁶	9 ²⁴	4 ²⁹	11 ²¹
—	—	8 ⁰⁴	—	—	—	Gyulafehérvár (162)	—	2 ³¹	9 ²¹	4 ¹⁹	11 ¹⁹
—	—	8 ²¹	12 ⁰¹	1 ¹²	—	Marosszentimre 142. sz. őrház	—	9 ⁰⁵	3 ³⁶	—	—
4 ⁵⁷	11 ³¹	—	—	—	—	Tövis (126)	—	2 ⁰⁵	3 ¹⁵	3 ⁵¹	10 ⁵⁷

* A 607. és 609. sz. személyvonatnál Szolnok—Budapest keleti p. u. között az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

